

NIEUWSBRIEF

Maandelijkse uitgave, editie december 2020

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion steunt intentie van de IFRS Foundation om een ‘Sustainability Standards Board’ op te richten**

Het voorstel van de IFRS Foundation om haar missie te verbreden van financiële verslaggeving naar (ook) duurzaamheidsverslaggeving kan rekenen op de volledige steun van Eumedion. Het voorstel is volledig in lijn met de door Eumedion geopperde ideeën in haar position paper van juli 2020 om een wereldwijde standaardzetter voor niet-financiële verslaggeving op te richten. Dit schrijft Eumedion in haar op 17 december jl. ingediende reactie op het consultatiedocument van de IFRS Foundation. In de reactie wordt aandacht gevraagd voor het reële risico dat de bestaande, problematische ‘alfabetsoep’ van duurzaamheidsraamwerken en –standaardzetter overslaat naar een veelheid van verschillen in eisen aan duurzaamheidsrapportages tussen jurisdicties. Eumedion adviseert de Foundation om daarom de oprichting van de zogenoemde Sustainability Standards Board (SSB) zo snel mogelijk vorm te geven. Hoe eerder de SSB is opgericht, hoe meer zij een alternatief zal zijn voor de zich al vormende wetgevingsinitiatieven van lokale jurisdicties zoals de Europese Unie. De genoemde risico’s vormen ook de basis voor Eumedion’s steun voor het prioriteren van klimaatgerelateerde verslaggevingsstandaarden, op voorwaarde dat de SSB vanaf het begin ook gelijk andere gebieden van duurzaamheidsverslaggeving verkent. De gehele reactie is te downloaden via: <http://http://bit.ly/2LK68hw>.

- **Eumedion steunt wetsvoorstel voor meer diversiteit aan de top van ondernemingen**

Eumedion steunt het wettelijk ingroeiquotum van ten minste een derde vrouwen in de raad van commissarissen (RvC) van beursgenoteerde ondernemingen. Daarnaast vindt zij dat grote beursgenoteerde ondernemingen zouden moeten streven naar minimaal een derde vrouwen in het bestuur en in de subtop. Dit volgt uit het op 3 december jl. door Eumedion ingezonden commentaar op het wetsvoorstel om de verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen in de top van grote ondernemingen evenwichtiger te maken. Eumedion schrijft in de reactie dat het wetsvoorstel er niet toe zou moeten leiden dat ondernemingen – ten opzichte van de situatie waarin de wettelijke streefcijferregeling er nog was – hun ambities op het terrein van diversiteit in het bestuur en de managementlagen eronder naar beneden bijstellen. Daarom zou moeten worden geregeld dat bij de door grote ondernemingen vast te stellen passende en ambitieuze doelen in de vorm van een streefcijfer ten minste een derde van de bestuurszetels wordt bezet door vrouwen. Daarnaast vindt Eumedion dat de reikwijdte van de uitzonderingsbepaling voor herbenoemingen zou moeten worden verduidelijkt en dat nadere aandacht voor de verenigbaarheid met Europees recht wenselijk is. De gehele reactie is te downloaden via: <http://bit.ly/39BY2Bj>.

- **Eumedion Beleidsplan 2021 vastgesteld**

De Eumedion Vergadering van Deelnemers heeft op 15 december jl. het Eumedion beleidsplan 2021 vastgesteld. Het beleidsplan geeft een overzicht van de vele activiteiten en werkzaamheden van Eumedion in het komende jaar. De

belangrijke aandachtspunten voor 2021 zijn: i) het voorstel tot wijziging van de Europese richtlijn niet-financiële informatie (waaronder ook de mogelijke oprichting van een Europese standaardzetter voor niet-financiële verslaggeving), ii) het richtlijnvoorstel voor duurzame corporate governance en due diligence, iii) de structurele wettelijke inbedding van de virtuele aandeelhoudersvergadering (AVA) en van andere AVA-formats, iv) de hernieuwde Europese 'sustainable finance'-strategie en v) de oplevering van het onderzoek naar de verankering van duurzaamheid binnen Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen, uitgevoerd door de Universiteit Maastricht. Het beleidsplan 2021 kan worden gedownload via: <http://bit.ly/3r4Hylb>.

- **Caroline Muste-Merks (MN) benoemd tot Eumedion-bestuurslid**

Het Algemeen bestuur van Eumedion heeft tijdens zijn vergadering van 15 december jl. Caroline Muste-Merks voor twee jaar benoemd tot lid van het Algemeen bestuur. Caroline Muste-Merks (50 jaar) is als directeur fiduciair advies lid van het management team van MN Vermogensbeheer. Het MN-team Maatschappelijk Verantwoord Beleggen valt onder haar verantwoordelijkheid. Daarnaast is zij voorzitter van het MNVB Investment Committee. Caroline Muste-Merks volgt binnen het Eumedion-bestuur Marcel Andringa (PME) op die afscheid nam in verband met het bereiken van de maximale statutaire zittingstermijn van zes jaar. Tijdens dezelfde vergadering werd Lars Dijkstra (Kempen Capital Management) benoemd tot penningmeester en werd Hans Op 't Veld (PGGM) benoemd tot lid van het Dagelijks bestuur.

- **Replay van webinar 'Nederland, een beschermingsparadijs?'**

Op 9 december jl. organiseerde Eumedion, in samenwerking met Allen & Overy en het Nijmeegse Van der Heijden Instituut / Onderzoekcentrum Onderneming & Recht, het webinar 'Nederland, een beschermingsparadijs?' Als u het webinar niet live kon bijwonen of als u het webinar wilt terugkijken, dan is een replay beschikbaar op de website van Eumedion.

Op die website zijn ook de presentaties van de sprekers te vinden: <http://bit.ly/3gDoiwF>.

Uit het bestuur

- Tijdens zijn vergadering van 15 december jl. besprak het **Algemeen bestuur** het conceptbeleidsplan en de conceptbegroting 2021 van Eumedion. Daarnaast werd Caroline Muste-Merks (MN) benoemd als lid van het Algemeen bestuur. Tot slot werd het Eumedion-commentaar op het IFRS Foundation consultatiedocument over duurzaamheidsverslaggeving vastgesteld.

Activiteiten Commissies

- De **Onderzoekscommissie** vergaderde op 8 december jl. over onder meer over de voortgang van het onderzoek van Universiteit Maastricht naar de verankering van duurzaamheid binnen de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen.

Komende activiteiten

- *15 en 18 januari 2021, Virtuele consultatiebijeenkomsten* over de ontwerpvoorstellen van de EFRAG Project Task Force (PTF) betreffende de mogelijke oprichting van een Europese standaardzetter voor niet-financiële verslaggeving. Eumedion-medewerker Ron Gruijters is lid van deze PFT en zal ook deelnemen aan deze bijeenkomsten. Voor meer informatie en aanmelding: <http://bit.ly/34nbCoK>.
- *19 januari 2021, Vergadering Dagelijks bestuur.* Op de agenda staat onder meer een inventarisatie van mogelijke wijzigingen van de statuten van Eumedion in verband met de komende inwerkingtreding van het wetsvoorstel bestuur en toezicht. Daarnaast spreekt het bestuur over de voorgenomen Eumedion-reactie op de consultatie van de Europese Commissie over de inhoud van het richtlijnvoorstel 'duurzame corporate governance en due diligence'.

Nieuws uit Den Haag

- **Monitoring Commissie geeft guidance bij verslaggeving over interne beloningsverhouding**

Beursgenoteerde ondernemingen moeten uniformer gaan rapporteren over de interne beloningsverhouding. Zij worden vanaf boekjaar 2021 geacht deze verhouding te berekenen door de totale jaarlijkse beloning van de bestuursvoorzitter (waarin alle beloningscomponenten, inclusief bonussen, zijn opgenomen) af te zetten tegen de gemiddelde jaarlijkse beloning van alle werknemers van de onderneming. Dat gemiddelde wordt berekend door de totale loonkosten zoals verantwoord in de jaarrekening te delen door het gemiddeld aantal FTE gedurende het boekjaar. Deze guidance geeft de Monitoring Commissie Corporate Governance Code in haar op 14 december jl. gepubliceerde monitoring rapport over boekjaar 2019. De Commissie hoopt met de guidance de vergelijkbaarheid van de gerapporteerde beloningsverhoudingen te verbeteren. Uit het rapport blijkt verder dat de naleving van de Code onverminderd hoog is: 96,5% van de codebepalingen wordt door de beursgenoteerde ondernemingen toegepast en van 1,9% van de bepalingen wordt gemotiveerd afgeweken. Tegelijkertijd plaatst de commissie kanttekeningen bij dit hoge nalevingspercentage. Ruim driekwart van de codebepalingen betreffen gedragsregels. Ondernemingen worden verondersteld deze na te leven, tenzij zij hebben geëxpliciteerd dat zij van één of meerdere bepalingen af te wijken (het principe van 'pas toe of leg uit'). De Commissie gaat onderzoeken of een andere systematiek tot uitkomsten kan leiden waaraan grotere betekenis kan worden toegekend. Zij sluit de invoering van het 'pas toe én leg uit'-principe niet uit. De Commissie zal het komende jaar ook meer aandacht besteden aan de communicatie tussen de ondernemingen en hun aandeelhouders.

- **Kabinet wil wetsvoorstel bedenktijd voor beursondernemingen op 1 maart 2021 in werking laten treden**

Het kabinet wil het wetsvoorstel bedenktijd voor beursondernemingen op 1 maart 2021 in werking laten treden, "gelet op de huidige

maatschappelijke en economische omstandigheden, waarin beursvennootschappen onder druk kunnen komen te staan vanuit activistische aandeelhouders". Dit schrijft minister Dekker (Rechtsbescherming) in zijn op 1 december jl. aan de Eerste Kamer aangeboden memorie van antwoord bij het wetsvoorstel. In de memorie van antwoord geeft de minister antwoord op de kritische vragen die de Senaatsfracties van de VVD en Forum van Democratie (FvD) hadden gesteld. De vragen zijn niet tot tevredenheid van FvD beantwoord. Deze fractie zal daarom inbreng leveren voor een tweede schriftelijke vragenronde. Het zogenoemde nader voorlopige verslag zal waarschijnlijk begin januari worden vastgesteld. FvD toonde zich in de eerste schriftelijke vragenronde erg kritisch over het wetsvoorstel. Deze fractie is van mening dat het indruist tegen het algemeen belang, erop gericht is om de invloed van aandeelhouders te beperken en slechts extra, wettelijke ontslagbescherming biedt aan bestuurders en commissarissen. De minister gaat in zijn antwoorden nauwelijks inhoudelijk in op deze kritiek. Een aantal malen onderbouwt hij zijn antwoorden zelfs met een verwijzing naar de steun voor het wetsvoorstel van de zijde van VNO-NCW en de Vereniging Effecten Uitgevende Ondernemingen (VEUO), de organisaties die opkomen voor de belangen van bestuurders en commissarissen. Het is, gelet op de eerder aangehaalde fundamentele kritiek van FvD, dan ook niet verwonderlijk dat deze fractie geen genoegen neemt met de antwoorden.

- **Ministerraad stemt in met wetsvoorstel ter toetsing van overnames op risico's voor nationale veiligheid**

Alle aanbieders van 'vitale processen', specifieke toeleveranciers hiervan en ondernemingen die beschikken over gevoelige technologie vallen voortaan onder een investeringstoets op risico's voor de nationale veiligheid. Die investeringstoets wordt uitgevoerd door het Bureau Toetsing en Investerings (BTI) van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De ministerraad heeft op 18 december jl. ingestemd met een wetsvoorstel dienaangaande. Wijzigingen van zeggenschap of het ontstaan van significante invloed op 'vitale aanbieders',

specifieke toeleveranciers hiervan en ondernemingen die beschikken over gevoelige technologie moeten op grond van het wetsvoorstel worden gemeld bij het BTI. Dat bureau beoordeelt aan de hand van wettelijke criteria of een activiteit een risico oplevert voor de nationale veiligheid. Blijken er risico's te zijn, dan kan het BTI aanvullende eisen en voorschriften opleggen of in het uiterste geval een verbod uitspreken. De toetsing kan, onder bepaalde omstandigheden, plaatsvinden met terugwerkende kracht tot 2 juni 2020. Op die manier wil het kabinet voorkomen dat "kwaadwillenden nog snel hun slag slaan voordat het wetsvoorstel in werking treedt". Het wetsvoorstel is voor advies naar de Raad van State gezonden. Het wetsvoorstel wordt pas openbaar nadat dat advies in het wetsvoorstel is verwerkt en aan de Tweede Kamer is aangeboden.

- **Tweede Kamer verdeeld over wetsvoorstel 'ingroeiquote' voor 1/3 vrouwelijke commissarissen**

De Tweede Kamerfracties van de VVD, SP en SGP zijn niet onverdeeld positief over het wetsvoorstel om beursgenoteerde ondernemingen te verplichten om ten minste een derde vrouwelijke commissarissen te benoemen. De fracties van het CDA, D66, GroenLinks en de PvdA steunen het wetsvoorstel volop en vinden in sommige gevallen dat het wetsvoorstel nog niet ver genoeg gaat. Dit blijkt uit het op 11 december jl. vastgestelde verslag van de Tweede Kamer bij het wetsvoorstel 'ingroeiquote' voor een derde vrouwelijke commissarissen. De Tweede Kamerfractie van de SGP is het meest kritisch; zij spreekt van "tomeloze staatsbetutteling". Ook vindt zij dat het kabinet "makkelijk wegduikt voor de wezenlijke juridische bedenkingen" tegen het wetsvoorstel. Ook de SP-fractie vraagt zich af of het wetsvoorstel wel in lijn is met jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie. In ieder geval vindt zij dat het kabinet de vragen die hierover door de Raad van State zijn gesteld onvoldoende heeft beantwoord. De VVD vraagt zich af of het wetsvoorstel niet in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Ook maken de liberalen zich zorgen over de gevolgen van het wetsvoorstel voor het vestigingsklimaat van Nederland. De Tweede Kamerfractie van GroenLinks had juist liever een "ambitieuzer

groeiquote" voor de RvC's gezien, terwijl de D66-fractie het wenselijk acht om ook voor besturen een quote te laten gelden. De PvdA-fractie wil dat ondernemingen, naast het ingroeiquote, meer informatie gaan verschaffen over de selectieprocedure voor nieuwe bestuurders en commissarissen. De AVA kan dan zelf beoordelen of de desbetreffende kandidaat moet worden benoemd of niet. De Tweede Kamer zal op 1 februari 2021 een afrondend wetgevingsoverleg over het wetsvoorstel houden.

- **Tweede Kamer stelt 354 vragen over initiatiefwetsvoorstel exitheffing dividendbelasting**

De Tweede Kamerfracties van de VVD, het CDA en de SGP zijn uiterst kritisch over het initiatiefwetsvoorstel van GroenLinks om een exitheffing in de dividendbelasting te introduceren. Alleen de Tweede Kamerfractie van de SP toont zich positief. Dit blijkt uit het op 11 december jl. vastgestelde verslag van de Tweede Kamer over het initiatiefwetsvoorstel van GroenLinks-Kamerlid Bart Snels. Het verslag bevat in totaal 354 vragen. In het verslag maken de VVD-Kamerleden zich ernstige zorgen over de economische gevolgen van het wetsvoorstel en de impact ervan op het investeringsklimaat in Nederland. Daarnaast zijn zij bezorgd over de strijdigheid van het wetsvoorstel met het Europese recht, het verdragenrecht, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de problematische uitvoerbaarheid. Ook de CDA-Kamerfractie ziet deze risico's en heeft zij "grote vraagtekens" bij het generieke karakter van de wet. De SGP-Kamerfractie vindt dat eerst duidelijk moet zijn of het wetsvoorstel juridisch houdbaar is, alvorens het in werking kan treden. De regeringspartijen D66 en de ChristenUnie houden de kaarten nog tegen hun borst en stellen vooral veel inhoudelijke vragen. In navolging van de Eumedion-inbreng voor de in november gehouden Tweede Kamerhoorzitting over het wetsvoorstel stellen vrijwel alle fracties kritische vragen over de redelijkheid van 'alle latente winstreserves' als heffingsgrondslag voor de voorgestelde exitheffing, de mogelijk brede reikwijdte van het wetsvoorstel en de impact van het wetsvoorstel op de kapitaalkosten en de waardering van Nederlandse

ondernemingen, vooral degenen die hoogtechnologische activiteiten ontplooiën. De VVD-Kamerfractie vraagt de indiener het wetsvoorstel eerst nog ter becommentariëring voor te leggen aan de Europese Commissie, het Netherlands Foreign Investment Agency en aan de regering en de hoofdpunten van deze commentaren op te nemen in de nota naar aanleiding van het verslag. Het is nog niet duidelijk wanneer deze nota naar de Tweede Kamer kan worden gestuurd.

- **SP zet wetsvoorstel door om gratis aandelen aan werknemers toe te kennen**

Elke onderneming met ten minste 100 werknemers moet op verzoek van de ondernemingsraad (OR) een administratiekantoor (AK) oprichten waaraan jaarlijks 1% van de totaal uitstaande aandelen moet worden toegekend tot het moment dat het AK een 10%-aandelenbelang heeft opgebouwd. Op die manier moeten werknemers voortaan “eerlijk delen” in de winst van de ondernemingen. Een wetsvoorstel met deze strekking is door SP-Kamerlid Alkaya op 11 december jl. bij de Tweede Kamer ingediend. Vergeleken met het voorontwerp, waarover tussen september en november is geconsulteerd, is het definitieve voorstel marginaal aangepast. Het SP-Kamerlid beoogt met het wetsvoorstel het “doorgesloten aandeelhouderskapitalisme in Nederland en de toegenomen focus op het belang van aandeelhouders binnen grote bedrijven” te beëindigen. De SP vindt dat werknemers mede-eigenaar moeten worden van de “werkvloer waarop zij hun dagen (en soms nachten) doorbrengen”. Bovendien moeten zij standaard meedelen in de winst. Het AK geeft daartoe niet-royeerbare en niet-verhandelbare certificaten uit aan alle medewerkers met een tijdelijk of vast dienstverband, naar rato van het aantal gewerkte uren in het kalenderjaar voorafgaand aan de uitgifte. Deze certificaten geven alleen recht op een deel van de winst van de onderneming, maar hebben geen stemrecht. Het stemrecht wordt op de AVA uitgeoefend door het AK-bestuur dat uit vijf OR-leden bestaat. De Tweede Kamer zal het wetsvoorstel pas in behandeling nemen nadat het advies van de Raad van State advies is ontvangen.

- **ChristenUnie wil einde aan “sprinkhaankapitalisme”**

Het vrijemarktkapitalisme is voor een deel losgeslagen van zijn ankers. Het is te veel en te vaak ontaard in sprinkhaankapitalisme van private equity en hedgefondsen. Het is tijd voor de herwaardering van het Rijnlandse model, waarin samenwerking centraal staat, álle belangen tellen – niet alleen die van de kapitaalverschaffers – en er oog is voor de lange termijn. Dit schrijft de ChristenUnie (CU) in haar op 21 december jl. gepresenteerde conceptverkiezingsprogramma 2021-2025. Concreet stelt de huidige regeringspartij voor om de inkoop van eigen aandelen voortaan te behandelen als een vorm van dividenduitkering, zodat daarop dividendbelasting moet worden ingehouden. Verder moet het voor ondernemingen mogelijk blijven zich goed te beschermen tegen vijandelijke overnames. Er moet een belasting worden ingevoerd op aandelentransacties en ‘high frequency trading’ (ofwel ‘flitshandel’) moet aan banden worden gelegd en het liefst worden verboden. Banken, verzekeraars en pensioenfondsen moeten samen met De Nederlandsche Bank (DNB) een zwarte lijst opstellen van “activiteiten die niet kunnen”. De beleggingsportefeuilles van de institutionele beleggers moeten worden doorgerekend op klimaatimpact en op gevoeligheid voor klimaatverandering. Ondernemingen die van overheidssteun gebruikmaken, moeten de OESO-normen voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen onderschrijven en naleven. Bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen moeten persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor gebrekkige databescherming. De definitieve versie van het verkiezingsprogramma wordt op 30 januari 2021 door het CU-congres vastgesteld.

Nieuws uit Brussel

- **EP: langetermijnaandeelhouders moeten worden beloond met extra stemrechten en belastingvoordelen**
‘Geduldige’ aandeelhouders moeten worden beloond met extra stemrechten en belastingvoordelen. De Europese richtlijn aandeelhoudersrechten moet daarvoor worden aangepast. Dit staat in een op 17 december jl. aangenomen resolutie van het

Europees Parlement (EP) over 'duurzame corporate governance'. De resolutie werd met slechts een kleine meerderheid van stemmen aangenomen: 347 stemmen voor, 307 stemmen tegen en 42 onthoudingen. In de resolutie doen de EP-leden veel suggesties aan de Europese Commissie voor de aankomende voorstellen tot wijziging van de richtlijn niet-financiële informatie en voor de nieuwe richtlijn duurzame corporate governance. Deze richtlijnvoorstellen worden in het eerste en tweede kwartaal van 2021 verwacht. Het EP vindt dat in het richtlijnvoorstel duurzame corporate governance bestuurders en commissarissen de wettelijke plicht moeten krijgen om een "duurzaamheidsstrategie" op te stellen en deze openbaar te maken en om toezicht te houden op de toepassing ervan. Zij moeten in dat kader ook verplicht worden gesteld om informatie te verstrekken aan en overleg te voeren met relevante belanghebbenden, waaronder "werknemers, vakbonden, plaatselijke gemeenschappen, inheemse volkeren, burgerverenigingen, aandeelhouders, maatschappelijke organisaties en milieuorganisaties". Grote ondernemingen zouden daarbij ook adviescommissies moeten oprichten waarin vertegenwoordigers of woordvoerders van belanghebbenden, waaronder werknemers, alsmede onafhankelijke deskundigen, zitting hebben. Deze adviescommissies moeten bestuurders en commissarissen adviseren over de inhoud en de uitvoering van de duurzaamheidsstrategie en zouden ook het recht moeten hebben om een onafhankelijke audit te vragen wanneer er "redelijke gronden zijn voor bezorgdheid over de tenuitvoerlegging van de duurzaamheidsstrategie". Het EP toont zich in de resolutie ook voorstander van een Europees verslaggevingsraamwerk voor duurzaamheidsinformatie. De duurzaamheidsverslaggeving dient te worden geverifieerd door een onafhankelijke partij. De Europese Commissie is niet verplicht om de EP-suggesties in de richtlijnvoorstellen op te nemen.

- **Europese Commissie publiceert dit jaar geen definitieve set richtsnoeren voor inhoud beloningsverslag**

De Europese Commissie heeft deze maand bevestigd dat het dit jaar niet meer lukt om de finale versie van de niet-bindende

richtsnoeren voor een standaard-presentatie van het beloningsverslag te publiceren. Het was de bedoeling dat deze set standaarden in het derde kwartaal van 2020 zouden worden gepubliceerd, maar de Europese Commissie is hierin door onbekende redenen niet geslaagd. De Europese Commissie kan ook niet aangeven wat nu de nieuwe streefdatum is. De richtsnoeren zouden moeten bijdragen aan een betere vergelijkbaarheid van de beloningen van de bestuurders van de Europese beursgenoteerde ondernemingen en aan een beter inzicht van stakeholders in de beloningspraktijken bij die ondernemingen.

- **ESMA verlengt verzwaarde meldingsplicht voor netto shortposities met 3 maanden**

De Europese koepel van beurstoezichthouders, ESMA, handhaaft voorlopig de aangescherpte meldingsplicht voor het nemen of uitbreiden van netto shortposities. Tot in ieder geval 19 maart 2021 geldt het voorschrift voor partijen om netto shortposities in Europese aandelen van ten minste 0,1% bij de nationale beurstoezichthouder te melden, alsmede elke 0,1%-punt wijziging in de positie. Dit heeft ESMA op 17 december jl. bekend gemaakt. Volgens ESMA zorgt de coronapandemie nog steeds voor onzekerheden op de financiële markten, waardoor een verlenging van de aangescherpte meldingsplicht noodzakelijk is. In 'normale omstandigheden' hoeft pas bij een omvang van een netto shortpositie van 0,2% een melding bij de nationale toezichthouder te worden gedaan. Deze posities worden overigens niet openbaar gemaakt; dat gebeurt pas vanaf een netto shortpositie van 0,5% (en elke 0,1%-punt wijziging).

Ondernemingsnieuws

- **Unilever legt klimaatbeleid ter adviserende stemming voor aan AVA**

Het 'klimaattransitie-actieplan' van Unilever zal ter adviserende stemming aan de op 5 mei a.s. te houden AVA worden voorgelegd. Het actieplan zal daarna ten minste elke drie jaar opnieuw ter adviserende stemming aan de Unilever-aandeelhouders worden voorgelegd. Dit heeft de producent van voedsel, huishoudelijke producten en persoonlijke verzorgingsproducten op 14

december jl. bekend gemaakt. Het actieplan zal niet alleen uiteenzetten op welke wijze Unilever haar eigen CO2-uitstoot wil reduceren, maar ook dat van haar waardeketen. Unilever heeft zich ten doel gesteld dat haar eigen activiteiten uiterlijk 2030 CO2-neutraal zijn. Daarnaast moet in datzelfde jaar de CO2-voetafdruk van Unilevers producten met 50% zijn gereduceerd. Uiterlijk in 2039 moet Unilever “van inkoop van grondstoffen tot verkoop van al haar producten” netto CO2-neutraal zijn. Unilever wil het verder uitgewerkte klimaattransitie-actieplan in het eerste kwartaal van 2021 presenteren. Het Unilever-bestuur wil met het actieplan en de AVA-stem daarover de transparantie van en de verantwoording over het klimaatbeleid te versterken. Het hoopt dat ook andere ondernemingen het voorbeeld van Unilever zullen volgen.

- **Oprichter Altice Europe verhoogt bod na enquêteverzoek opstandige aandeelhouders**

Altice Europe-president, -oprichter en – meerderheidsaandeelhouder Patrick Drahi heeft zijn openbaar bod op de aandelen Altice Europe met 30% verhoogd naar € 5,35 per genoteerd aandeel. Dit heeft het kabel- en telecombedrijf op 16 december jl. bekend gemaakt. De minderheidsaandeelhouders Lucerne Capital Management, Sessa Capital, LB Partners, Sheffield en Winterbrook hebben vervolgens besloten hun op 7 december jl. bij de Ondernemingskamer (OK) ingediende verzoek tot het instellen van een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken bij het AMX-bedrijf en tot het treffen van onmiddellijke voorzieningen ingetrokken. Deze aandeelhouders hebben zich tevens gecommitteerd tot het aanmelden van hun aandelen onder het bod en tot het uitbrengen van een voorstem ten aanzien van de voor de BAVA van 7 januari 2021 geagendeerde herstructureringsmaatregelen (verkoop van alle activa, juridische fusie en statutenwijziging). De weg lijkt hiermee vrij voor de volledige overname van Altice Europe door Patrick Drahi. De hiervoor genoemde aandeelhouders hadden de OK (onder meer) verzocht om de besluitvorming over de voor de BAVA geagendeerde herstructureringsmaatregelen te schorsen en/of om Patrick Drahi (die momenteel

reeds 77,58% van het geplaatste kapitaal van Altice Europe vertegenwoordigt) te verbieden mee te doen aan de stemmingen op de BAVA. Het staat daarmee nu al vast dat de BAVA goedkeuring zal geven aan de herstructureringsmaatregelen die zullen worden getroffen na gestanddoening van het openbaar bod door Patrick Drahi.

- **Gerechtshof gelast strafvervolgung van voormalig ING-CEO Hamers voor gebrekkig anti-witwasbeleid**

Het Gerechtshof Den Haag heeft de strafvervolgung gelast van de voormalig bestuursvoorzitter van ING Groep, Ralph Hamers. De heer Hamers wordt ervan beschuldigd te hebben nagelaten om maatregelen te treffen ter adressering van de tekortkomingen in het anti-witwasbeleid van ING Nederland. Hierdoor werden er tussen 2010 en 2016 talloze ING-bankrekeningen gebruikt voor het witwassen van honderden miljoenen euro's. Dit heeft het hof op 9 december jl. in een zogenoemde artikel 12 Sv-procedure bepaald naar aanleiding van een klacht van de Stichting Onderzoek Bedrijfsinformatie (SOBI) tegen de op 1 juli jl. afgetreden ING-bestuursvoorzitter. Het hof is van oordeel dat er voldoende aanknopingspunten zijn voor een succesvolle vervolging van de heer Hamers als feitelijke leidinggever van de door ING gepleegde strafbare feiten. Het hof acht namelijk de conclusie gerechtvaardigd dat de top van ING op de hoogte was van de tekortkomingen van het ING-compliancebeleid in de periode 2010-2016. DNB en de Europese Centrale Bank (ECB) hadden de ING-bestuurders meermalen gewaarschuwd dat de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme structureel werd overtreden. Het hof acht de vervolging ook opportuun omdat de feiten ernstig zijn en de heer Hamers geen publieke verantwoordelijkheid voor zijn handelen heeft genomen. Het hof acht het van belang dat in een openbaar strafproces de norm wordt bevestigd dat ook bestuurders van een bank niet vrijuit gaan als zij feitelijke leiding hebben gegeven aan ernstige verboden gedragingen. “De burger moet kunnen zien dat ook dergelijk handelen door de overheid niet wordt geaccepteerd”, aldus het hof. Op dezelfde dag besloot hetzelfde hof dat ING als rechtspersoon niet strafrechtelijk hoeft te

worden vervolgd. Het hof overweegt hierbij dat hoewel ING zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan strafbare feiten, huidig bestuursvoorzitter Steven van Rijswijk normbesef heeft getoond en verbeterplannen doorvoert. Bovendien vindt het hof de in september 2018 door het Openbaar Ministerie opgelegde boete van € 675 miljoen “fors”. Dit bedrag, vermeerderd met de ontneming van het wederrechtelijk genoten voordeel van € 100 miljoen, is naar het oordeel van het hof “passend, mede in aanmerking genomen dat jegens een rechtspersoon in een strafzaak een andere dan een financiële afdoening niet goed denkbaar is”.

Overige interessante zaken

- **AFM geeft pensioenfondsen handvatten voor implementatie ESG-Disclosures Verordening**

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft pensioenfondsen gemaand zo snel mogelijk te starten met de voorbereidingen op de implementatie van de Europese verordening betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid. Dit schrijft de AFM in een op 16 december jl. verstuurd brief aan de pensioenfondsen en hun uitvoerders. De AFM wijst er in de brief op dat de verordening op 10 maart 2021 in werking treedt. Aangezien nog niet alle lagere wet- en regelgeving is vastgesteld zal de AFM hier in haar toezicht wel rekening mee houden. De AFM geeft de pensioenfondsen in de brief een aantal handvatten die helpen bij de implementatie van de verordening. De AFM geeft concreet handvatten over de wijze waarop de eventuele negatieve impact van het beleggingsbeleid op duurzaamheidsfactoren kan worden meegewogen en de publicatie van precontractuele duurzaamheidsinformatie.

- **AFM en NBA: accountantscontrole van jaarrekening 2020 kan mogelijk langer duren**

Beursgenoteerde ondernemingen en accountants moeten er rekening mee houden dat de accountantscontrole van de jaarrekening over boekjaar 2020 mogelijk langer gaat duren dan in eerdere jaren. Dit schrijft de AFM in haar op 17 december jl. gepubliceerde aandachtspunten voor de accountantscontroles over boekjaar 2020. De AFM wijst er in het document op dat,

mede door de reisbeperkingen vanwege de coronapandemie, de accountant de geschiktheid en betrouwbaarheid van controle-informatie minder eenvoudig kan vaststellen. “Wanneer deze niet verkregen kan worden, heeft dit gevolgen voor de controleverklaring”, aldus de AFM. De AFM wijst er verder nog op dat het voor controleteams vaak moeilijker is om samen te werken als gevolg van het thuiswerken. Het beeld van de AFM is op 22 december jl. door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) onderschreven. De AFM vraagt accountants om tijdens de controle van de jaarrekening 2020 er extra op te letten dat de ondernemingen adequate, betrouwbare en relevante informatie verschaffen over de effecten van de coronapandemie. De AFM vraagt in dat kader accountants extra aandacht schenken aan zaken als de continuïteitsveronderstelling, waarderingen, het gebruik van overheidsregelingen en eventuele aanpassingen in de governance, systemen en processen van de onderneming (zoals de werking van de interne beheersingsomgeving).

- **Systeembanken mogen weer beperkt dividend uitkeren**

De ECB staat onder zeer strikte voorwaarden toe dat systeembanken (zoals ING Bank en ABN AMRO Bank) weer dividend gaan uitkeren en aandelen gaan inkopen. De systeembanken mogen hier maximaal 15% van de cumulatieve winsten over de boekjaren 2019 en 2020 aan uitgeven of hooguit 0,2% van hun kernkapitaal (‘Common Equity Tier 1’). Bovendien moeten de banken die dit overwegen winstgevend zijn en een duurzame solide kapitaalbuffer hebben. Dit blijkt uit de op 15 december jl. door de ECB vastgestelde aanbeveling aan de systeembanken. De ECB benadrukt in de aanbeveling dat systeembanken “extreem prudent” moeten zijn bij elk besluit om de aandeelhouders te belonen. Een besluit hieromtrent moet ook eerst worden afgestemd met de toezichthouder. De toezichthouder wijst er in de aanbeveling op dat de gevolgen van de coronapandemie nog niet volledig zichtbaar zijn in de bankbalansen. Dankzij de verschillende overheidssteunmaatregelen blijven mogelijke kredietverliezen ook nog onder de

radar. Vóór 30 september 2021 zal de ECB de economische situatie opnieuw evalueren en komt zij mogelijk met een herziene aanbeveling. Bij het uitblijven van materiële ongunstige ontwikkelingen zal de ECB dan terugkeren naar een normale beoordeling van de kapitaaldistributie van banken. DNB heeft in een op 18 december jl. gepubliceerd persbericht aangegeven de ECB-aanbeveling te zullen volgen en deze ook te zullen toepassen op de niet-systeembanken, zoals NIBC en Van Lanschot Kempen. DNB roept de banken ook om variabele beloningen te beperken.

- **Duitsland introduceert verplichte accountantsrotatie na tien jaar**

Duitse beursgenoteerde ondernemingen mogen hun jaarrekening nog maximaal tien jaar door hetzelfde accountantskantoor laten controleren. Momenteel bedraagt deze maximumtermijn nog twintig jaar. De maximumaansprakelijkheid van accountants wordt verviervoudigd tot € 16 miljoen. In het geval van bewust roekeloos gedrag door de accountant is er geen 'cap' op het aansprakelijkheidsrisico. Een bestuurder die een misleidende jaarrekening presenteert riskeert een gevangenisstraf van maximaal vijf jaar. Dat geldt ook voor een accountant die een misleidende controleverklaring bij een jaarrekening afgeeft. Deze maatregelen zijn opgenomen in een wetsvoorstel dat de Duitse minister van Financiën Olaf Scholz op 16 december jl. heeft gepresenteerd. Het wetsvoorstel moet de integriteit van de Duitse kapitaalmarkt versterken na het Wirecard-boekhoudschandaal van deze zomer. Het wetsvoorstel bepaalt verder dat een accountantskantoor niet meer adviesdiensten aan een beursgenoteerde onderneming mag verlenen als dat kantoor de controle van de jaarrekening verzorgt. Beursgenoteerde ondernemingen worden verplicht gesteld een auditcommissie in te stellen. Voorts wil de Duitse minister van Financiën de toezichthoudende bevoegdheden uitbreiden van de Duitse beurstoezichthouder BaFin op de financiële verslaggeving van Duitse beursgenoteerde ondernemingen en op accountantskantoren. Het wetsvoorstel moet nog worden behandeld in het Duitse parlement.

- **Amerikaans Ministerie van Arbeid zwakt stemregel voor pensioenfondsen af**

Een besluit van een Amerikaans ondernemingspensioenfonds tot het uitoefenen van het stemrecht of van een ander aandeelhoudersrecht moet altijd zijn gebaseerd op een kosten-batenafweging. Daarnaast moet het concrete stemgedrag altijd in het (financiële) belang van de achterliggende begunstigden zijn en mag dat belang niet ondergeschikt zijn aan het realiseren of bevorderen van puur niet-financiële (sociale of maatschappelijke) doelstellingen. Dit schrijft het Amerikaanse Ministerie van Arbeid in zijn op 11 december jl. gepubliceerde definitieve besluit over het stembeleid en de uitoefening van andere aandeelhoudersrechten door Amerikaanse ondernemingspensioenfondsen. In een voorontwerp van het besluit stond nog dat de pensioenfondsen alleen nog aan de stemmingen op de AVA's mee mochten doen als de desbetreffende voorstellen een economische impact zouden hebben op de pensioenregeling (zie Nieuwsbrief van september 2020). Na protestbrieven van veel institutionele beleggers(organisaties) heeft het ministerie daar nu van af gezien. In het definitieve besluit wordt nog steeds onderstreept dat pensioenfondsen niet verplicht zijn om te stemmen op alle aandelen in de beleggingsportefeuille. Als bij het stemmen gebruik wordt gemaakt van een stemadviesbureau moet het fonds zorgvuldige procedures hebben om een dergelijk bureau te selecteren en te monitoren. Als een vermogensbeheerder of een stemadviesbureau namens het pensioenfonds stemt, dan moet verzekerd zijn dat het stembeleid waarop het stemgedrag is gebaseerd, in lijn is met dat van het pensioenfonds en moet hier door het pensioenfonds toezicht op worden gehouden. Het stembeleid moet periodiek worden geëvalueerd. Het besluit treedt waarschijnlijk eind januari 2021 in werking, waarbij is bepaald dat aan sommige onderdelen van het besluit pas op 31 januari 2022 hoeft te worden voldaan.

- **SEC dwingt olie- en gasbedrijven tot transparantie over betalingen aan overheden**

Mijnbouw-, gas- en oliebedrijven die een beursnotering in de Verenigde Staten

hebben zijn vanaf 30 september 2024 verplicht om jaarlijks verslag te doen van hun betalingen aan Amerikaanse en niet-Amerikaanse overheden, wanneer deze meer dan \$ 100.000 in een bepaald jaar bedragen. De Amerikaanse beurstoezichthouder SEC heeft deze regel, ter uitvoering van bepalingen uit de in juli 2010 in werking getreden 'Dodd-Frank Act', na een lang besluitvormingstraject met vele juridische obstakels, op 16 december jl. vastgesteld. Eerdere, verdergaande SEC-besluiten werden door de rechter (2012) en het Amerikaanse Congres en de regering-Trump (2017) ongeldig verklaard. De definitieve transparantieregels gaan zodoende veel minder ver dan de al bestaande 'country-by-country'-verslaggevingsregels voor de mijnbouw-, gas- en oliebedrijven die gezeteld zijn in de Europese Unie en Canada. Zo hoeven de Amerikaanse ondernemingen in de winningsindustrie niet ook op projectbasis de betalingen aan de overheden openbaar te maken. Verder zijn de 'winningsondernemingen' vrijgesteld om de betaling aan een overheid openbaar te maken als de wetgeving van het desbetreffende land de openbaarmaking van deze betaling verbiedt. Eventuele niet-openbaarmakingsclausules die zijn opgenomen in contracten die zijn afgesloten vóór de inwerkingtredingsdatum van het finale SEC-besluit mogen ook worden geëerbiedigd. Bovendien zijn kleine Amerikaanse ondernemingen uitgezonderd van de nieuwe transparantieregels. Het is de verwachting dat na de beëdiging van de regering-Biden in januari 2021 een nieuwe SEC-voorzitter het voorstel zal doen om de transparantieregels aan te scherpen.

- **NASDAQ-beurs wil meer diversiteit in besturen van genoteerde ondernemingen**

Ondernemingen die zijn genoteerd aan de Amerikaanse schermenbeurs NASDAQ moeten meer werk maken van diversiteit. Besturen van Amerikaanse ondernemingen die aan deze beurs zijn genoteerd worden binnenkort geacht ten minste één vrouwelijke bestuurder hebben en ten minste één bestuurder met een niet-westerse achtergrond of een niet-heteroseksueel. Een daartoe strekkend voorstel tot wijziging van de noteringsregels

heeft NASDAQ op 1 december jl. ter goedkeuring aan de SEC voorgelegd. De nieuwe diversiteitsregel geldt vanaf vier jaar na de SEC-goedkeuring van de regel. Bovendien is het 'pas toe of leg uit'-principe van toepassing: de ondernemingen voldoen eraan of leggen gemotiveerd uit waarom hieraan niet kan worden voldaan. Nederlandse ondernemingen die aan NASDAQ zijn genoteerd (zoals ASML, Pharming Group, NXP Semiconductors, Merus, ProQR Therapeutics, Uniqure en Trivago) krijgen meer flexibiliteit om aan de nieuwe diversiteitsregel te voldoen. Zij mogen ook kiezen voor twee vrouwelijke (uitvoerende of niet-uitvoerende) bestuurders. NASDAQ wil verder dat binnen een jaar na goedkeuring van de nieuwe noteringsregels de genoteerde ondernemingen diversiteitsstatistieken publiceren. NASDAQ motiveert de nieuwe diversiteitsregels met verwijzingen naar diverse onderzoeken waaruit blijkt dat er een positieve correlatie bestaat tussen divers samengestelde besturen en de financiële prestaties.